

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 17 stycznia 2025 r.
Znak sprawy: DPB.śk.058.4.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji 7054 w sprawie pojawiających się w przestrzeni publicznej informacji dotyczących planów rozszerzenia ETS na rolnictwo

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 7054 z dnia 30 grudnia 2024 r. złożoną przez Pana Posła Norberta Karczmarczyka, w sprawie pojawiających się w przestrzeni publicznej informacji dotyczących planów rozszerzenia systemu ETS na rolnictwo, przekazuję poniżej następujące wyjaśnienia.

1. W jaki sposób Polska przeciwstawia się i blokuje ten pomysł?

W odniesieniu do koncepcji rozszerzenia europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla o komponent dotyczący rolnictwa należy wyjaśnić, że obecnie nie istnieją przepisy, ani krajowe ani europejskie, które nakładałyby na sektor rolny indywidualne cele związane z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych. Nie są także prowadzone prace nad projektami zmian legislacyjnych w tym zakresie. Włączenie sektora rolnego do systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS3/AgriETS) jest w fazie teoretycznych rozważań i jest jednym z elementów szerszej dyskusji nt. przyszłości polityki klimatycznej UE.

Dyskusje te są związane z opublikowanym 6 lutego 2024 r. komunikatem Komisji Europejskiej w sprawie celu redukcyjnego na 2040 r. Przyjęcie celu redukcyjnego na 2040 r. pociągnie za sobą kolejne zmiany prawne w obrębie polityki klimatycznej UE. Na

tym etapie jednak nie ma rozstrzygnięć co do tego, jaki będzie kształt polityki klimatycznej UE i jakie rozwiązania prawne będą obowiązywać w tym zakresie dla sektora rolnego. Natomiast należy podkreślić, że obecnie na forum UE nie toczą się prace nad realizacją takich postulatów.

Dodatkowo, w styczniu 2024 r. KE zainicjowała strategiczny dialog na temat przyszłości rolnictwa w UE. Łączył on głównych interesariuszy z europejskiego sektora rolno-spożywczego, społeczeństwa obywatelskiego, społeczności wiejskich i środowisk akademickich i miał za zadanie wypracowanie wspólnej wizji przyszłości rolnictwa i systemu żywnościowego UE.

Konkluzje z Dialogu Strategicznego odnoszą się m.in. do kwestii utworzenia rolnego systemu ETS. Wskazują one, że w tej chwili jest zbyt wcześnie, aby sektor rolny został objęty mechanizmem opłat za wytwarzane emisje. Objęcie rolnictwa takim systemem na tym etapie może generować wiele potencjalnych, poważnych problemów m.in.: wzrost cen żywności, wpływ na handel międzynarodowy [przenoszenie produkcji poza UE] oraz znaczące obciążenia administracyjne. Tym samym wprowadzenie systemu opłat za emisje w rolnictwie może przyczynić się do wzrostu kosztów społecznych.

Efekty prac zespołu ekspertów Dialogu Strategicznego w postaci zbioru analiz i rekomendacji zostały opublikowane we wrześniu 2024 r. i mają posłużyć budowaniu wizji dla rolnictwa i żywności w nadchodzących latach.

- 2. W połowie 2024 roku składałem do Pana Ministra interpelację w sprawie pogarszającej się sytuacji polskich producentów nabiału na zagranicznych rynkach. Otrzymałem wówczas odpowiedź, że Komisja Europejska stwierdziła, że w tamtym czasie brak było podstaw, aby w ramach obowiązujących przepisów o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych uruchamiać tzw. środki wyjątkowe, które pozwoliłyby na przyznanie ewentualnego wsparcia dla producentów mleka. Środki wyjątkowe są stosowane wyłącznie w nadzwyczajnych sytuacjach kryzysowych. W związku z tym, czy po wprowadzeniu systemu ETS polskie rolnictwo w każdym jej sektorze nie będzie mogło liczyć na żadne wsparcie, skoro kryzys wywołany wprowadzeniem handlu emisjami będzie sytuacją standardową?**

Rolnictwo nie jest objęte systemem opłat za emisje gazów cieplarnianych. Tak jak wspomniano już w odpowiedzi na poprzednie pytanie, wprowadzenie ewentualnych opłat za emisje w rolnictwie jest na etapie teoretycznych rozważań, podobnie jak zmiany w innych obszarach polityki klimatycznej UE.

Niemniej MRiRW stoi na stanowisku, że nadrzędną rolą rolnictwa jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego. Ponieważ, głównymi źródłami emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie są nawożenie (podtlenek azotu) i produkcja zwierzęca (metan), to redukcja emisji jest trudna ze względu na brak możliwości zmiany procesów biologicznych zachodzących podczas produkcji rolnej. W sektorze rolnym nie istnieją alternatywy dla sposobu, w jaki obecnie produkowana jest żywność (tak jak ma to miejsce np. w energetyce). Prawdziwe ograniczenie emisji w sektorze mogłoby nastąpić poprzez znaczną redukcję wolumenu produkcji, w tym przede wszystkim pogłównia zwierząt. To z kolei wiązałoby się ze zmniejszeniem zatrudnienia w rolnictwie, zwiększeniem cen żywności, a przy braku radykalnej zmiany nawyków żywieniowych konsumentów (tj. przejściu na dietę roślinną) przenoszeniem produkcji do krajów trzecich i powstaniem zjawiska tzw. ucieczki emisji (carbon leakage).

Dlatego też w zakresie planowania polityki klimatycznej rolnictwo musi być traktowane w sposób szczególny, gwarantujący priorytet utrzymania zdolności produkcyjnych i opłacalności produkcji rolnej, a tym samym utrzymania bezpieczeństwa żywnościowego z jednoczesnym wsparciem w wysiłkach adaptacyjnych. Potrzebne i wskazane jest natomiast działanie na rzecz zmniejszenia presji na środowisko w sektorze i całym łańcuchu żywnościowym. Działania w tym zakresie powinny być odpowiednio wynagradzane i ukierunkowane raczej na wprowadzenie systemu zachęt niż na wymuszanie określonych efektów, tak aby nie powodować zakłóceń i sytuacji kryzysowych w sektorze.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/959 z dnia 10 maja 2023 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz decyzję (UE) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów